

การขับเคลื่อนและพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
DRIVING AND DEVELOPING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES
IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE SAKON NAKHON

ไพบูรณ์ เกตวงษา¹
ชลธิชา กระแสศิลป์²
ปราโมทย์ ภูมิพันธ์³
มนตรี แยมกสิกร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของครูและพัฒนากระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ 1) การสำรวจข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากครูกลุ่มตัวอย่าง 90 คน ในการลงพื้นที่ที่ติดตามการจัดกิจกรรม PLC โรงเรียนในสังกัด 45 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2563 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบร้อยละ 2) การอบรมให้ความรู้ PLC เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจและแบบทดสอบความรู้ หลังการอบรมจากครูกลุ่มตัวอย่าง 227 คน ใน 27 โรงเรียน และ 3) ระยะปฏิบัติการ PLC เก็บข้อมูลเชิงปริมาณผลการดำเนินงาน PLC ของครูกลุ่มตัวอย่าง 154 คน ในระบบ KSPPLC63 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามแนวทางครูสภา 5 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 1 การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันเป็นขั้นตอนเดียวที่สถานศึกษาทุกแห่งปฏิบัติได้ครบ ในขั้นตอนที่ 4 การเปิดรับการชี้แนะในการปฏิบัติงาน และขั้นตอนที่ 5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน มีการดำเนินการน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51 ซึ่งแย้งกับผลการตอบแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างมีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้นที่ตอบว่าเคยดำเนินการสองขั้นตอนนี้ หลังการอบรม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ PLC คิดเป็นร้อยละ 91 และมีความพึงพอใจการอบรมในระดับมากที่สุด ผลการปฏิบัติจริงในโรงเรียน พบว่ามีเพียงร้อยละ 14 ของครูที่ร่วมโครงการสามารถดำเนินงานครบทั้ง 5 ขั้นตอน ผลจากการวิจัยนี้ค้นพบว่าความใส่ใจของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการดำเนินงานและการพัฒนากระบวนการ PLC ในโรงเรียน

¹ดร., ศึกษานิเทศก์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

²นักวิชาการคอมพิวเตอร์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

³ดร., ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

⁴รองศาสตราจารย์ ดร., ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20230

คำสำคัญ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร PLC
ครูสภา TRAINFLIX KSPPLC63

Abstract

The purpose of this research was to study the operating conditions of teachers and to develop community processes of teacher professional learning in schools under the Sakon Nakhon Secondary Education Service Area Office by using a mixed research model. The research was conducted in 3 phases: 1) Data survey, qualitative data were collected from a sample of 90 teachers in a field supervision to monitor PLC activities in 45 schools during 2018-2020. The data were analyzed for content and presented in a percentages. 2) PLC knowledge training collected quantitative data by using a satisfaction survey and a post-training knowledge test from a sample of 227 teachers in 27 schools, and 3) PLC operating stage quantitative data were collected on performance. PLC of 154 teachers in the KSPPLC63 system, the quantitative data were analyzed and presented in the form of mean and standard deviation. The results showed that all of school operates a community of professional teacher learning in accordance with the 5 steps' Teachers Council's guidelines, in step 1 Creating common norms and values is one step that all educational establishments can implement. In Step 4, exposure to operational guidance and Step 5, performance-based discussions were the least performed at 51%, contradicting the sample's test responses. Only 30 percent responded that they had taken these two steps. After the training, the sample group had knowledge of PLC accounting for 91%. and the satisfaction of training at the highest-level. Practical results in school It was found that only 14 percent of teachers participating in the program were able to complete all five steps. The findings revealed that managerial attention is at the heart of implementing and improving PLC processes in schools.

Keywords: Professional Learning Community (PLC), Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office, Teachers Council of Thailand guidelines, PLC, TRAINFLIX KSPPLC63

1. บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นที่รู้จักกันดีทั่วไปในกลุ่มครูผู้สอนนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมาว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเรียกกันทั่วไปในชื่อว่า PLC กระบวนการ PLC นี้มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปหลายชื่อ เช่น ชุมชนแห่งการสืบสวนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (communities of continuous inquiry and improvement, Hord, 1997) กลุ่มการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Groups) ชุมชนการเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative Learning Communities) ชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practice) และ การศึกษาบทเรียน (Lesson Study) หรือชุมชนเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Practice-based Professional Learning) (มนตรี แยมกสิกร, 2560) หรือชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (วิจารณ์ พานิช, 2555) กระบวนการ PLC ส่งผลดีต่อการเรียนรู้และช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น (Burns et al., 2017; Darling-Hammond, 2000; Hairon and Tan, 2016) ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Chen and Wang, 2015; Tam, 2015; Voelkel and Chrispeels, 2017) และช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งโรงเรียน (Hairon and Tan, 2016; ซาโต มานาบุ, 2562; ปรณัฐ กิรุงเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โสมไชยวงค์, วิลาพัฒน์ อรุณบุญลชาติ และสิริกมล หมดมลทิน, 2561 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ผลสำเร็จของการใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติได้รับการยอมรับกันทั่วไป (DuFour, 2004; Hord, 1997) ความสำเร็จนี้ทำให้กระทรวงศึกษาธิการของประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะนำกระบวนการ PLC มาเป็นนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งด้วยการให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563ก) และใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560; 2564)

กระบวนการ PLC ได้ถูกนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC โดยใช้วิธีจัดการอบรมบุคลากรแกนนำในสังกัด เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้นำไปขยายผลสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาทั่วประเทศ ในกรณีนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครพร้อมรับและปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของกระบวนการ PLC ดังกล่าว จึงได้มอบหมายให้กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาทำหน้าที่ขับเคลื่อน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากระบวนการ PLC เพื่อนำไปใช้พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้สูงขึ้นและด้วยความยั่งยืน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร (2563ก) มีสถานศึกษาในสังกัด 45 แห่ง มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวม 2,334 คน เป็นชาย 901 คน และหญิง 1,433 คน และมีนักเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด 41,284 คน ระดับคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ในสังกัดค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) 3 ปี จากปี พ.ศ. 2561-2563 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย 4 วิชา เป็นร้อยละ 36 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย 5 วิชา เป็นร้อยละ 31 ดังนั้น เพื่อขับเคลื่อน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดใช้กระบวนการ PLC ในสถานศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา ทั้งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและพัฒนาครู จึงได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการ PLC ของครูผู้สอนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในปี พ.ศ. 2563 และองค์ความรู้จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและภาคีเครือข่าย การขับเคลื่อนโครงการนี้ได้ดำเนินการผ่านหลายกิจกรรมย่อย เช่น 1) การนิเทศ ติดตามและสำรวจสภาพการดำเนินการ PLC ตามแนวทางที่โรงเรียนดำเนินการ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมนี้ในช่วงปีการศึกษา 2561-2563 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร, 2563ข) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูส่วนใหญ่นำองค์ความรู้ลงสู่การปฏิบัติจริงได้ค่อนข้างน้อย ผลการดำเนินการส่วนนี้แสดงในหัวข้อ 6.1 สภาพการดำเนินงาน PLC ของครูในโรงเรียน ดังนั้น จึงทำให้คณะผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมที่สอง คือ 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับ PLC ที่ถูกต้องโดยได้เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภามาให้ความรู้ ซึ่งได้ดำเนินการในวันเสาร์ที่ 19 กันยายน 2563 ณ หอประชุมจามจุรี 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้และแนวทางการปฏิบัติงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามแนวทางของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2563) หรือแนวทางตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ให้แก่ครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน จากสถานศึกษา 27 แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน (Thailand School Improvement Program: T-SIP) ผลการดำเนินการส่วนนี้แสดงในหัวข้อ 6.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ PLC โดยได้ประเมินผลการอบรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งความพึงพอใจต่อการอบรมและองค์ความรู้ PLC ที่ถ่ายทอดโดยวิทยากร นอกจากนี้ผู้วิจัยคนที่ 1 ได้ลงพื้นที่ให้คำแนะนำการดำเนินงานตามกระบวนการ PLC ตามแนวทางเดียวกันนี้ในโรงเรียน 12 แห่ง ซ้ำอีกด้วย และกิจกรรมที่ 3) การนำผลจากการอบรม PLC ลงสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนโดยครูผู้ร่วมโครงการจำนวน 1,120 คน จาก 27 โรงเรียน ครูในโครงการทุกคนทำหน้าที่เป็นครูต้นแบบ หรือ Model Teacher จะได้รับรหัส G 6343007- XXX ซึ่งได้รับจากระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 ครูต้นแบบจะต้องดำเนินการตามกระบวนการ PLC คุรุสภา 5 ขั้นตอน ด้วยการตั้งกลุ่มหรือทีมร่วมกับเพื่อนครู หรือ Buddy Teacher จำนวน 2-5 คน ทีมต้องดำเนินการออกแบบวิธีการสอนร่วมกัน สอนและเปิดชั้นเรียน และสะท้อนผลหลังสอนร่วมกันในทีม และดำเนินการเป็น 3 วงรอบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะบันทึกข้อมูลเป็นเอกสารตามรูปแบบคุรุสภาและหลังจากนั้นแปลงเอกสารเป็นไฟล์ pdf เพื่อนำส่งชิ้นงานจำนวนรวม 15 ชิ้นงานลงในระบบ ผลการดำเนินการส่วนนี้แสดงในหัวข้อ 6.3 การบันทึกข้อมูลที่สมบูรณ์ในระบบ TRAINFLIX KSPPLC63

การวิจัยนี้มีเป้าหมายหลัก คือ การสำรวจสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการ PLC ในสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการ PLC ของครูผู้สอนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครให้สามารถนำกระบวนการ PLC ตามแนวทางของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาไปปฏิบัติการจริงในโรงเรียน เป็นการส่งเสริมให้ครูพัฒนางานสอนในหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง พัฒนาความสัมพันธ์ของชุมชนครูภายในโรงเรียนและร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปพร้อมกันกับการสร้างโอกาสในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ในการนำไปใช้ประกอบการขอมติและเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น รวมทั้งใช้ในการประกอบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและวิทยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามแนวทางในหลักการและเหตุผลของ หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว9/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน PLC ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครตามแนวทาง 5 ขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ PLC ตามแนวทางสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยใช้การอบรมซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 19 กันยายน 2563 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน PLC ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครตามแนวทาง 5 ขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมาย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ยังไม่มีคำจำกัดความที่มีความหมายตายตัวหรือคำนิยามที่เป็นสากล มีผู้ให้ความหมายในเนื้อหาที่แตกต่างกัน แต่ความหมายหลากหลายที่ให้นั้นเป็นที่เข้าใจร่วมกันว่าหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีการแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing) และมีการสอบสวนเชิงวิพากษ์ (critically Interrogating) เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานในหน้าที่ ในลักษณะการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การสะท้อนผล การร่วมมือร่วมพลัง การรวมกลุ่มจัดกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมความก้าวหน้าและการดำเนินงานเป็นองค์การ (Stoll, Bolam, McMahon, Wallace, and Thomas, 2006); Hord (1997) ศาสตราจารย์จากห้องปฏิบัติการการพัฒนาศึกษา ภาคตะวันตกเฉียงใต้ กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ความหมายของ PLC ว่าเป็นการเชื่อเชิญหรือเชิญชวนบุคลากรจากชุมชนให้เข้ามาร่วมกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน ครู และ

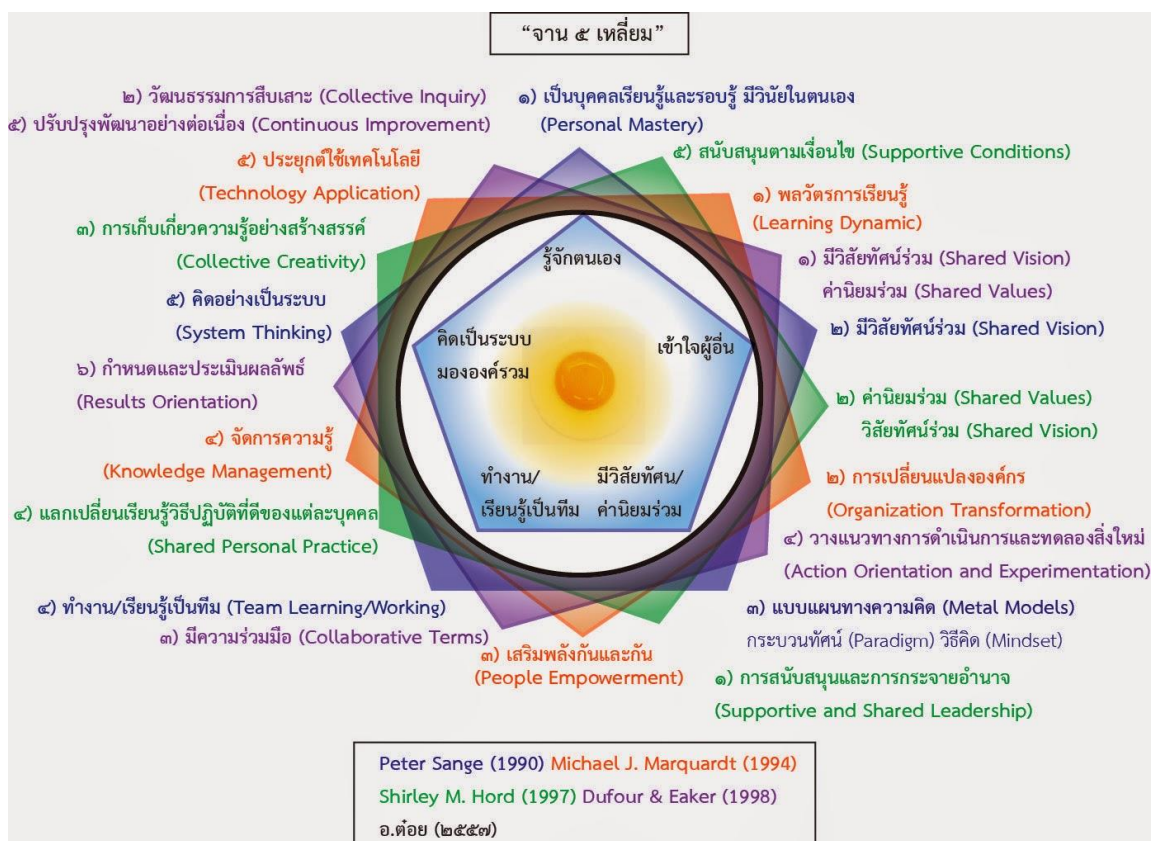
ผู้บริหารในโรงเรียน มิใช่เพียงแค่การขยายขอบเขตการปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ขยายกว้างออกมาสู่ชุมชน หรือการใช้ทรัพยากรจากชุมชนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น ในการนี้คณะผู้วิจัย มีความคิดเห็นว่าการขยายขอบเขตการปฏิบัติการ PLC เหมือนกับที่กล่าวสรุปไว้โดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความหมาย PLC ไว้ดังนี้ ภาระงาน PLC เป็นแนวคิดสำคัญของการเปิดพื้นที่และการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังของกลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และพฤติกรรม ทั้งของกลุ่มครูและของผู้เรียนในลักษณะที่พึงประสงค์อย่าง รอบด้านและเป็นไปอย่างต่อเนื่องให้เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งเป็นนโยบายสำคัญ ที่รัฐส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของผู้เกี่ยวข้องให้สร้างกระบวนการ PLC ในสถานศึกษา นอกจากนี้เป็นการ สร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ของกลุ่มครูที่ช่วยลดความโดดเดี่ยว แต่เพิ่มพลังการทำงานแบบทีมที่ทุกคน มีเป้าหมายสำคัญร่วมกันคือ “ผู้เรียนของเราทุกคน” เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การคิดค้นสร้างสรรค์และ พัฒนานวัตกรรมใหม่สำหรับผู้เรียนให้มีคุณภาพซึ่งเป็นพลังสำคัญของอนาคตประเทศ

3.2 ความสำคัญและประโยชน์ หลักฐานเชิงประจักษ์ในระดับนานาชาติชี้ให้เห็นว่าการปฏิรูป การศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพและความสามารถของครู (Stoll et al., 2006) ดังนั้นการที่จะพัฒนาให้การศึกษา มีคุณภาพสูงขึ้น จึงควรต้องพัฒนาคุณภาพของครูเป็นอันดับแรก Jones, Stall and Yarbrough (2013) ได้ประมวลความสำคัญของ PLC จากแหล่งข้อมูลหลายแห่งเพื่อปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนและสรุปไว้ว่า กระบวนการ PLC สามารถใช้เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาครูมืออาชีพ การพัฒนา ให้เป็นครูมืออาชีพที่ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องสามารถเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการให้เกิดความสะดวกต่อการพัฒนา ต้องรวมองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมที่จำเป็นเข้าไปด้วยเพื่อส่งเสริมกระบวนการ PLC ให้เป็นกลุ่ม PLC ที่มีประสิทธิภาพ Hord (1997) สรุปความสำคัญของกระบวนการ PLC ที่มีประโยชน์ต่อครูและผู้เรียนดังนี้ คือ ด้านครู ช่วยลดความรู้สึกลดเดี่ยวที่ครูต้องทำการสอนตามลำพัง เพิ่มความมุ่งมั่นในภารกิจและ เป้าหมายของโรงเรียน และเพิ่มความเข้มแข็งในการทำงานเพื่อเสริมสร้างภารกิจ แบ่งปันความรับผิดชอบ ต่อพัฒนาการทั้งหมดของผู้เรียน และมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อความสำเร็จของผู้เรียน ทำให้เกิด การเรียนรู้ที่ทรงพลังซึ่งเกิดจากการออกแบบการสอนและแนวปฏิบัติในชั้นเรียนที่ดี เพิ่มการเรียนรู้เนื้อหา ที่มีความหมายและเพิ่มความเข้าใจขึ้น เพิ่มโอกาสเป็นครูมืออาชีพและสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนพอใจ และมีขวัญกำลังใจในอาชีพมากขึ้น และลดอัตราการขาดงาน มีความก้าวหน้าชัดเจนให้เป็นการปรับเปลี่ยน การสอนเพื่อผู้เรียนและมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อผู้เรียนเร็วกว่าในโรงเรียนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีกระบวนการ PLC มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและยั่งยืน และมีความเป็นไปได้สูงขึ้นในการดำเนินการ ขั้นพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ด้านผลดีต่อผู้เรียน คือ ลดอัตราการตกซ้ำชั้น ลดอัตราการขาดเรียน เพิ่มการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกันในโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กให้มากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านเพิ่มขึ้นมากกว่าในโรงเรียนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีกระบวนการ PLC และลดช่องว่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ชาโต มานาบุ (2562)

ศาสตราจารย์จากประเทศญี่ปุ่น ผู้ซึ่งขับเคลื่อนกระบวนการ PLC จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเพิ่งประสบความสำเร็จเมื่อประมาณ 15 ปีที่ผ่านมาหลังจากความพยายามขับเคลื่อนมาเป็นเวลากว่า 30 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 กล่าวถึงความสำคัญของโรงเรียนที่เป็น PLC ในแนวความคิดของเด็ก ๆ คือ ต้องเป็นโรงเรียนที่ช่วยอบรมและให้ความรู้ แนวคิดของบรรดาครู คือ ต้องเป็นโรงเรียนที่ให้การอบรมและการเรียนรู้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา แนวคิดสำหรับผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น คือ ต้องเป็นโรงเรียนที่ตนได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิรูปโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนที่เป็น PLC จะต้องสามารถทำให้ “เด็กทุกคนได้รับสิทธิในการเรียนรู้และคุณภาพการเรียนรู้สูงขึ้น” และ “การเตรียมพร้อมสังคมสำหรับระบอบประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นภารกิจส่วนรวมของโรงเรียนที่จะเกิดขึ้นจริงด้วยวิสัยทัศน์เหล่านี้ ส่วนในประเทศไทย ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช นักการศึกษาไทยที่มีชื่อเสียงให้ชื่อ PLC แบบไทยว่า ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ หรือ ชช.คศ. กล่าวว่า ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยวคนเดียวเป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม คือ รวมตัวกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ ต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของศิษย์จากเน้นเรียนวิชาเพื่อได้ความรู้ ให้เลยไปสู่การพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ที่ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 หน้าที่ของครูเพื่อศิษย์จึงต้องเปลี่ยนจากเน้น “สอน” หรือ “สั่งสอน” ไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจ ใฝ่รู้ (inspire) แก่ศิษย์ ให้ศิษย์ได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) และศิษย์องกวมทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จากการลงมือปฏิบัติของตนเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียนเน้นการองกวมทักษะในการเรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) นอกจากนี้ สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา (2562) นักวิชาการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและเสนอความสำคัญของ PLC ไว้ว่า แนวคิดและแนวปฏิบัติของ PLC จะช่วยขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานของครูผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจากวัฒนธรรมการทำงานแบบโดดเดี่ยว มาเป็นวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกันเป็นชุมชน PLC โดยทุกคนยอมรับและเคารพในคุณค่าความสำคัญที่แตกต่างของกันและกัน และเห็นคุณค่าความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในการเรียนรู้ เพื่อร่วมเข้าใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ วัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังกันเป็นชุมชน PLC เป็นพื้นฐานที่สำคัญของสังคมประชาธิปไตยในโรงเรียนและในห้องเรียน

3.3 องค์ประกอบของ PLC องค์ประกอบของ PLC ที่นักการศึกษาได้เสนอไว้มีหลากหลายแนวคิด และมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ในการวิจัยนี้ได้ยึดแนวทางการดำเนินงานกิจกรรม PLC ตามแนวทางการกระบวนการ PLC ที่นำเสนอโดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2563) ซึ่งได้กำหนดกระบวนการดำเนินงานของเครือข่าย PLC ไว้ว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1. การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and norms) 2. มุ่งเป้าหมายการปฏิบัติร่วมกันไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) 3. การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ (Collaboration) 4. การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน (Expert advice and study visit) และ 5. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

(Reflection dialogue) คล้ายกันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้สรุปองค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษาของประเทศไทยว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) 3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) 5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) 6) โครงสร้างสนับสนุน (Supportive structure)

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของ PLC
ที่มา : ฤทธิไกร ไทรงาม (2564)

นอกจากนี้ มีนักการศึกษาไทย จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ ฤทธิไกร ไทรงาม (2564) ได้รวบรวมองค์ประกอบของ PLC จากการศึกษาานิยามของนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ไว้ เช่น Senge, Marquardt, Hord, DuFour and Eaker (1998) เป็นต้น และสรุปไว้ว่า ทฤษฎีเหล่านี้ส่วนใหญ่ระบุว่า PLC มีองค์ประกอบ 5 ประการ และเป็นลักษณะสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization: LO) จึงนำเอาทฤษฎีเกี่ยวกับ LO มาเป็นองค์ประกอบร่วมใน PLC พบว่า PLC มีองค์ประกอบเหมือนงาน 5 เหลี่ยม เป็นงาน 5 เหลี่ยมไปเดียวกันเพียงแต่ “วางคนละแบบ” หรือ “มองคนละมุม” เท่านั้น ดังแสดงในภาพประกอบ 1

3.4 การขับเคลื่อน PLC ในประเทศไทย ประเทศไทยเริ่มเห็นความสำคัญของกระบวนการ PLC ที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ กระทรวงศึกษาธิการได้นำมาเป็นนโยบายและขับเคลื่อนลงสู่การปฏิบัติ โดยต้องการให้นำลงมาใช้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียนทั่วประเทศ ได้มอบหมายการดำเนินการผ่านหน่วยงานระดับสำนักงาน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยเฉพาะในส่วนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2563ข) ซึ่งเป็นองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ ได้สนับสนุนกระบวนการ PLC ในโรงเรียนและระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา โดยความรับผิดชอบของกลุ่มพัฒนาวิชาชีพ สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ ได้จัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้และการดำเนินงาน PLC ในสถานศึกษาต้นแบบทั้งในรูปแบบเอกสารและวีดิทัศน์แนะนำวิธีดำเนินงาน รวมทั้งได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้งบประมาณเป็นเงินทุนสนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ PLC ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้มอบหมายให้ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ด้วยวิธีจัดการอบรมบุคลากรแกนนำ เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปขยายผลสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาทั่วประเทศ พร้อมกับการจัดทำคู่มือการดำเนินงานที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ปรับตามบริบทตนเองและนำลงสู่การปฏิบัติได้

3.5 ระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2563ก, ข) ได้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามกิจกรรม 5 ขั้นตอน เพื่อให้ง่ายและสะดวกมากขึ้นสำหรับการดำเนินงานของครู โดยสำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตร 4 หน่วยงาน ได้แก่ บริษัท เซฟรอน ประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยสะเต็มศึกษาของซีมีโอ บริษัท วิสตอมไวด์ จำกัด และบริษัท เอดู พาร์ค จำกัด นำทีมโดยนายวิวัฒน์ คติธรรมนิตย์ ผู้จัดการบริษัท วิสตอมไวด์ จำกัด และคณะ (TrainFlix, 2563) ได้พัฒนาระบบ Line Official Account: KSPPLC63 ร่วมกับพัฒนาแพลตฟอร์ม TRAINFLIX ซึ่งทำงานร่วมกันบนแอปพลิเคชัน Google ทำหน้าที่สำรองข้อมูลและบันทึกผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รับข้อมูลในรูปแบบไฟล์ pdf หรือ jpeg จากการดำเนินกิจกรรม PLC ของครูต้นแบบและเพื่อนครูร่วมกันกับทีม PLC โดยใช้การส่งงานผ่านระบบ LINE และ Google application for Education ในการวิจัยนี้เรียกกระบวนการดำเนินงานด้วยระบบนี้ TRAINFLIX KSPPLC63 โดยย่อว่า PLC คุรุสภา

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรรณทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2561) ศึกษาสภาพและปัญหาการสร้าง PLC ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 2 โดยใช้แบบสอบถามกับคณะผู้บริหารโรงเรียน ได้ผลว่ากระบวนการ PLC แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ เช่น ขั้นสร้างวิสัยทัศน์ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอบรม PLC ให้ครูและผู้บริหาร ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับ PLC ขั้นวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตั้งทีม PLC ปัญหาที่พบคือ ครูไม่สังเกต

การสอนหรือศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนครู ขึ้นการออกแบบกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม มีการสร้างกิจกรรม เชื่อมโยงหลักสูตร ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูไม่ร่วมประชุมตาม กำหนด 2) ชั้นลงมือสร้าง PLC ในชั้นวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการทำงานเป็นทีม แต่ปัญหา คือ ครูมีภาระงานมาก ในชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริง พบปัญหาคือ ผู้บริหารติดตามไม่สม่ำเสมอ ในชั้นการสะท้อนผล พบว่าครูส่วนใหญ่ได้ประสบการณ์ไปปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน แต่ปัญหาส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนไม่กำกับติดตาม 3) ชั้นประเมินการสร้างชุมชน การเรียนรู้ ส่วนใหญ่โรงเรียนประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงการดำเนินงาน PLC ให้มีประสิทธิภาพมาก

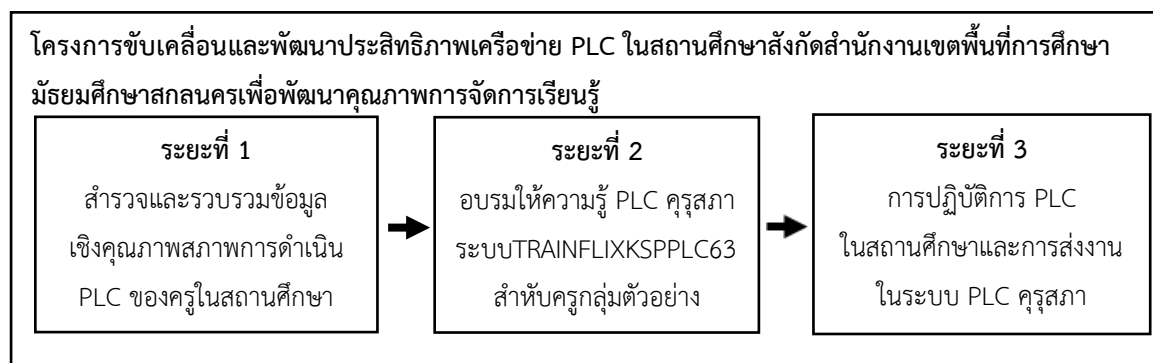
สิริภพ บุญเย็น (2560) ศึกษาสภาพ ปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขการสร้าง PLC ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร สถานศึกษาและเสนอแนวทางการแก้ไขการสร้าง PLC โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า สภาพ PLC ในสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ 2) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 3) ด้านการทำงานร่วมกัน และ 4) ด้านโครงสร้างสนับสนุน และ 2) แนวทางการแก้ไขการสร้าง PLC ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบเช่นเดียวกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (2560) ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัด เช่น ระดับความเป็น PLC และตัวแปรที่ส่งผลต่อ ระดับความเป็น PLC ศึกษาในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 35 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีความเป็น PLC อยู่ใน ระดับสูงและแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเป็น PLC ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ความรับผิดชอบในการทำงานของครูและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครู

Swun Math (2017) ศึกษารูปแบบการดำเนินงานกระบวนการ PLC ของโรงเรียน Freepport Intermediate School เมืองฮูสตัน มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าครูในโรงเรียนนี้ดำเนินการ มุ่งเน้นไปที่ผลการเรียนของนักเรียน ด้วยวิธีการชี้แจงอธิบายให้เหตุผลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน แต่ละระดับชั้นและแต่ละวิชา และกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐโดยใช้เวลาในส่วนนี้ วันละ 90 นาที นอกจากนี้ ครูมีการแบ่งปันผลการประเมินและทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอใน การปรับปรุงความสามารถในการสอนของตนเอง นับตั้งแต่มีการนำรูปแบบ PLC เข้ามาใช้โรงเรียน Freepport Intermediate School ได้เปลี่ยนจากโรงเรียนที่มีผลงานไม่ดีไปสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับชาติ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยสรุปว่า หากมีความมุ่งมั่นโมเดล PLC คือ หนทางในการสร้างกลยุทธ์ ทางการศึกษาที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จขณะในการเรียน โมเดลนี้สามารถยืดหยุ่นดัดแปลงต่อการทดสอบ ของกาลเวลาในการสร้างความมั่นใจว่าช่วยทำให้เกิดความสำเร็จที่ยั่งยืนระยะยาวสำหรับนักเรียนรุ่นต่อรุ่น

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิภาพเครือข่าย PLC ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการศึกษาสภาพการดำเนินงาน PLC ของครูในสถานศึกษา ตามแนวทางสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2563) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ตามหัวข้อ 3.3 โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix method) แบบแผนการวิจัยหลายขั้นตอน (Multiphase design) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ และเก็จกนก เอื้อวงศ์, 2563) ดำเนินการต่อเนื่องกัน 3 ระยะ 1) การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน PLC ในสถานศึกษา 2) การอบรมให้ความรู้ PLC และวิธีการของระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 หรือ PLC คุรุสภา และ 3) การปฏิบัติ PLC ในโรงเรียน การดำเนินงานทั้ง 3 ระยะจะแสดงสภาพจริงของการปฏิบัติงาน PLC โรงเรียนในสังกัด เพื่อเป็นข้อมูลขับเคลื่อน PLC ให้พัฒนาต่อไป ดังแผนภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ทั้ง 45 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2561-2563 (ข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2563) จำนวน 2,334 คน (เพศชาย 901 คน เพศหญิง 1,433 คน)

กลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินการ 1) ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 45 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 90 คน 2) ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ T-SIP จำนวน 300 คน มาจากโรงเรียน 27 แห่ง และ 3) ระยะที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,120 คน จากโรงเรียนในสังกัด 27 แห่ง ที่ส่งผลการดำเนินงานในระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 สำเร็จและครบจำนวนตามแนวทาง PLC คุรุสภา

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน แบบแผนการวิจัยหลายขั้นตอน (พิชิต ฤทธิ์จรูญ และ เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2563) ดำเนินการต่อเนื่องกัน 3 ระยะ เริ่มต้นด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพก่อนแล้ว จึงใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาตามที่หลังทั้ง 2 ระยะ การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาสำรวจปรากฏการณ์สภาพการดำเนินงาน PLC ในโรงเรียน ผลที่ได้นำมาใช้เป็นข้อมูลหาแนวทางการพัฒนา ซึ่งก็คือกระบวนการ PLC ครูสภา และใช้ออกแบบการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลมา อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่จะพบจากการศึกษา

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานในระยะที่ 1 ใช้แบบบันทึกผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ PLC ครูสภา 5 ขั้นตอน การดำเนินงานในระยะที่ 2 ใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ คือ 1) แบบสำรวจความพึงพอใจการอบรมเชิงปฏิบัติการ PLC เป็นแบบมาตรา 4 ระดับ จำนวน 26 ข้อ และ 2) แบบทดสอบความเข้าใจ PLC ซึ่งเป็นแบบมาตรา ประเมินค่า 4 ระดับ 22 ข้อ (คะแนนเต็ม 21 ส่วนข้อ 22 เป็นการถามผลการปฏิบัติ PLC จริงในโรงเรียน) และการดำเนินงานในระยะที่ 3 ใช้แบบรายงานผลการดำเนินงาน KSPPLC63 ระดับเครือข่าย

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบความถี่ โดยใช้วิธีการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ สสำรวจ หรือศึกษาเอกสารร่องรอยเชิงประจักษ์จากครูกลุ่มตัวอย่าง 90 คน ในขณะ ลงพื้นที่นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด 45 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2561-2563 โดยศึกษาการดำเนินงานใน 5 ขั้นตอน บันทึกการดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการ ลงในแบบบันทึกผล การปฏิบัติงานตามกระบวนการ PLC ครูสภา และรวบรวมข้อมูลบันทึกในรูปแบบไฟล์ excel การดำเนินงาน ระยะที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากการบันทึกข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Google form ของกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมการอบรมจำนวน 300 คน แบบสำรวจฉบับที่ 1 มีผู้ตอบจำนวน 192 คน (ร้อยละ 64 ของผู้เข้าอบรม) ส่วนแบบทดสอบฉบับที่ 2 มีผู้ตอบจำนวน 227 คน (ร้อยละ 76 ของผู้เข้าอบรม) หลังอบรมเชิงปฏิบัติการ การขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิภาพเครือข่าย PLC ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ในวันเสาร์ที่ 19 กันยายน 2563 ณ หอประชุมจามจุรี 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร, 2563ข) และรวบรวมข้อมูลบันทึกในรูปแบบไฟล์ excel ส่วนการดำเนินงานระยะที่ 3 ผลการดำเนินงาน KSPPLC63 ระดับเครือข่าย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานผลการดำเนินงาน KSPPLC63 ระดับเครือข่ายที่บันทึกอยู่ในระบบ มีครูกลุ่มตัวอย่างที่ส่งชิ้นงานครบสมบูรณ์ลงในระบบ 154 คน จากทั้งหมด 1,120 คน (ร้อยละ 14) การเก็บข้อมูลระยะที่ 3 นี้ดำเนินการโดยผู้วิจัยลำดับที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ประสานงานและเลขานุการโครงการ สามารถเข้าระบบ KSPPLC63 เพื่อกำกับติดตาม และ ตรวจสอบผลการดำเนินงานและการส่งชิ้นงานในระบบได้ โดยชิ้นงานที่ต้องส่งเป็นชิ้นงานรูปแบบไฟล์ pdf จำนวน 15 ชิ้นงาน ประกอบด้วย 1. แผนการดำเนินงาน PLC 2. การสร้างทีม 3. ประชุมสร้างความเข้าใจ

ปัญหา 4. ออกแบบการแก้ปัญหา 5. เขียนแผนการสอน 6. เตรียมสื่อ สร้างสื่อ สร้างเครื่องมือวัดผล
7. ปฏิบัติการสอน สังเกตการสอน 8. ประชุมสะท้อนคิดหลังสอน และ 9. สรุป สังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้
บันทึกลง Logbook ส่วนงาน 10–15 เป็นการดำเนินงานซ้ำข้อที่ 3-9 ในวงรอบ 2 และ 3

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ
ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

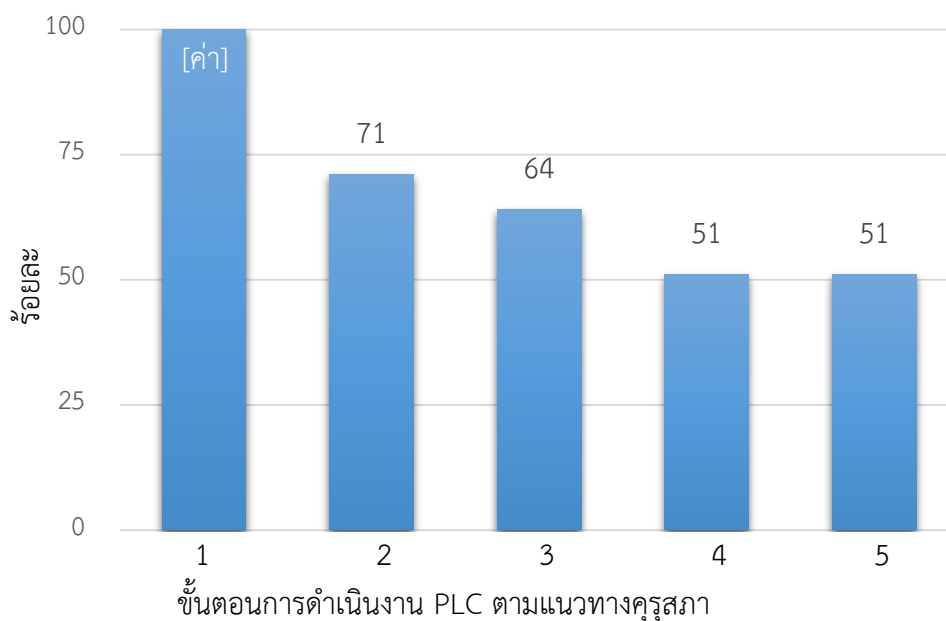
5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้สถิติวิเคราะห์เนื้อหา และค่าเฉลี่ยความถี่ จำนวนร้อยละ ส่วนข้อมูล
เชิงปริมาณใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรม MS Excel 2019

6. ผลการวิจัย

6.1 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน

จากการลงพื้นที่นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน PLC ตามแนวทาง PLC ครุสภา 5 ขั้นตอน
ของครูโรงเรียนในสังกัดทั้ง 45 แห่ง ของคณะผู้วิจัย ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2561 ถึงกันยายน พ.ศ. 2563
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วให้ผลดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 สภาพการดำเนินงาน PLC ครุสภา 5 ขั้นตอน ของครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในสังกัด

คำอธิบายภาพ 1. การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน, 2. มุ่งเป้าหมายการปฏิบัติร่วมกันไป
ที่การเรียนรู้ของผู้เรียน, 3. การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ, 4. การเปิดรับการชี้แนะ
การปฏิบัติงาน, 5. การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

จากภาพประกอบ 3 สภาพการดำเนินงาน PLC ครูสภา 5 ขั้นตอน ของกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

6.1.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเชิงคุณภาพ พบว่า โรงเรียนทุกแห่งดำเนินการในขั้นตอนนี้คิดเป็นร้อยละ 100 โดยกลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก วิธีดำเนินการคือ ใช้การจัดประชุมหรือการพูดคุย ปรึกษาหารือหรือชี้แจงสมาชิกทั้งโรงเรียน มีการกำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ระดับโรงเรียน มีการจัดทำโครงการดำเนินการส่งเสริม PLC ของครูในโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมกระบวนการ PLC ระดับโรงเรียน มีการกำหนดชั่วโมง PLC ไว้ในตารางการจัดการเรียนรู้หรือตารางสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอนทุกคน ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดไว้สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง มีการจัดตั้งกลุ่มหรือทีม PLC โรงเรียนทุกแห่ง กำหนดให้ครูจัดตั้งกลุ่มหรือทีมโดยใช้แบบบันทึกข้อความตามแบบฟอร์มที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ซึ่งได้มาจากการปรับปรุงพัฒนาตามแบบคู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ในบันทึกการจัดตั้งกลุ่มหรือทีม มีการลงนามรับรองโดยผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

6.1.2 ขั้นตอนที่ 2 มุ่งเป้าหมายการปฏิบัติร่วมกันไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน จากภาพประกอบ 3 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการคิดเป็นร้อยละ 71 ของจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมดที่ได้ศึกษา โดยพบเอกสาร/บันทึกหรือคำให้สัมภาษณ์การกำหนดเป้าหมายการพัฒนานักเรียนในช่วงการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูกลุ่มตัวอย่างที่มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนโดยทั่วไปพฤติกรรมเป้าหมายที่เลือกเป็นปัญหาด้านเนื้อหา ความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมในการเรียนการสอนรายวิชาที่ครูกลุ่มตัวอย่างทำการสอนอยู่หรือพฤติกรรมที่โรงเรียนเน้นต้องการให้เกิดขึ้น มีการค้นหาปัญหาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วย

6.1.3 ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ จากภาพประกอบ 3 ข้อมูลการสำรวจเชิงคุณภาพที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความร่วมมือรวมพลังของครู พบว่า โดยภาพรวมความร่วมมือรวมพลังของครูคิดเป็นร้อยละ 64 ของจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมดที่ได้ทำการศึกษา ครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการความร่วมมือรวมพลังในกลุ่มหรือทีม PLC ในการร่วมกันออกแบบแนวคิด วิธีปฏิบัติ สื่อการสอนหรือแนวการสอนเพื่อพัฒนานักเรียน ครูต้นแบบที่เป็นเจ้าภาพดำเนินการออกแบบด้วยตนเองก่อนที่จะนำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้มาให้เพื่อนครูในทีมร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาให้บรรลุผลและตอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามกลุ่มสาระที่สอน การพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มเป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และมุ่งสู่ความสำเร็จที่จะสามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันและร่วมกันสะท้อนคิดจากสมาชิกทุกคน

6.1.4 ขั้นตอนที่ 4 การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน และขั้นตอนที่ 5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน จากภาพประกอบ 3 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเชิงคุณภาพของครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในสังกัดเกี่ยวกับการเปิดชั้นเรียนและการสะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียนพบว่า ครูมีการดำเนินการร้อยละ 51 ของจำนวนครูกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมด การดำเนินงานของครูกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ เช่น การเปิดรับฟังการชี้แนะจากเพื่อนสมาชิกในการประชุมกลุ่มหรือทีมเพื่อวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การเปิดห้องเรียนเพื่อเชิญสมาชิกในกลุ่มร่วมสังเกตการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรือเพื่อนครู และการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรหรือสุนทรียสนทนา เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างบางส่วนให้รายละเอียดเพิ่มเติมว่ามีการร่วมสังเกตการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครูร่วมทีม หรือมีสมาชิกเข้าร่วมสังเกตตนเองบ้างแต่ไม่บ่อยครั้ง บางคนตอบว่าเคยปฏิบัติเพียงครั้งเดียวและยังไม่ได้เริ่มปฏิบัติอีกเลย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือวัดฉบับที่ 2 ในข้อ 22 ซึ่งถามว่า “ท่านได้มีการดำเนินการตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้วยการเปิดชั้นเรียน (Open Classroom) มากี่ครั้งแล้ว” จากผู้ตอบทั้งหมด 227 คน ตอบว่ายังไม่เคยเปิดชั้นเรียนเลย มากถึงร้อยละ 70 และมีเพียงประมาณร้อยละ 4 เท่านั้นที่ตอบว่าเคยเปิดชั้นเรียนมากกว่า 3 ครั้งแล้ว

6.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ PLC

6.2.1 ความพึงพอใจต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ PLC แสดงในตาราง 1

1) ข้อมูลทั่วไป 1) เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 79.17 ส่วนเพศชายเป็นร้อยละ 20.83, 2) ช่วงอายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุเฉลี่ยคือ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.63 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 28.13 และกลุ่มอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 27.08 ตามลำดับ

ตาราง 1 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ตัวแปร	1	2	3	4	5	การแปลผล ⁵
1. ข้อมูลทั่วไป						
1) เพศ ¹	20.83	79.17				
2) อายุ ²	28.13	40.63	27.08	4.17		
3) การศึกษา ³	51.04	47.40	1.56			
4) ประสบการณ์การทำงาน ⁴	31.25	30.21	16.15	10.42	11.98	
2. ด้านวิทยากร	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย±SD	การแปลผล ⁵
5) ความชัดเจนของการถ่ายทอดความรู้	1.04	11.46	45.83	41.67	3.28±0.70	มากที่สุด
6) ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา	1.56	15.63	40.63	42.19	3.23±0.77	มากที่สุด
7) การเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม	1.04	20.83	40.10	38.02	3.15±0.78	มากที่สุด
8) ความครบถ้วนของเนื้อหาที่ฝึกอบรม	1.56	19.27	41.67	37.50	3.15±0.78	มากที่สุด

ตัวแปร	1	2	3	4	5	การแปลผล ⁵
9) การใช้เวลาตรงตามกำหนด	2.08	10.42	44.79	42.71	3.28±0.73	มากที่สุด
10) การตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม	2.08	13.54	41.15	43.23	3.26±0.77	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ ระยะเวลา อาหาร						
11) สถานที่สะอาดและเหมาะสม	1.56	10.94	42.19	45.31	3.31±0.73	มากที่สุด
12) ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์	2.60	24.48	46.88	26.04	2.96±0.78	มาก
13) ความเหมาะสมของระยะเวลาอบรม	2.60	17.19	48.96	31.25	3.09±0.76	มากที่สุด
14) ความเหมาะสมของอาหาร	7.29	26.04	38.54	28.13	2.88±0.91	มาก
15) ความพร้อมของอุปกรณ์การอบรม	4.17	21.35	48.44	26.04	2.96±0.80	มาก
4. ด้านความรู้ความเข้าใจ						
16) ความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรม	13.54	32.81	31.77	21.88	2.62±0.97	มาก
17) ความรู้ความเข้าใจหลังการอบรม	1.04	11.46	57.29	30.21	3.17±0.66	มากที่สุด
5. ด้านการนำความรู้ไปใช้						
18) การนำความรู้ใช้ในการปฏิบัติงาน	0.00	13.54	53.65	32.81	3.19±0.65	มากที่สุด
19) ความมั่นใจสามารถนำความรู้ไปใช้	0.52	14.06	52.60	32.81	3.18±0.68	มากที่สุด
20) ความสามารถถ่ายทอดความรู้	1.04	19.79	51.04	28.13	3.06±0.72	มากที่สุด

หมายเหตุ (คำอธิบายสัญลักษณ์ ¹ เพศ (1 = ชาย, 2 = หญิง); ² ช่วงอายุ (1 = 20-30 ปี, 2 = 31-40 ปี, 3 = 41-50 ปี, 4 = 51 ปีขึ้นไป); ³ การศึกษาสูงสุด (1 = ปริญญาตรี, 2 = ปริญญาโท, 3 = สูงกว่าปริญญาโท); ⁴ ประสบการณ์การทำงาน (1 = ต่ำกว่า 5 ปี, 2 = 5-10 ปี, 3 = 11-15 ปี, 4 = 16-20 ปี, 5 = 20 ปีขึ้นไป); ⁵ การแปลผล 4.00-3.10 = มากที่สุด, 3.09-2.10 = มาก, 2.09-1.10 = น้อย, 1.09-0.00 = น้อยที่สุด)

3) การศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 51.04 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.40 จบระดับปริญญาโท และสูงกว่าปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 1.56, 4) ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 31.25 มีประสบการณ์การทำงานไม่ถึง 5 ปี รองลงมาร้อยละ 30.21 เป็นกลุ่มที่ประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี มีร้อยละ 16.15

2) **ด้านวิทยากร** จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา การเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม มีความครบถ้วนของเนื้อหาในการฝึกอบรม การใช้เวลาตามที่กำหนดไว้และการตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม

3) **ด้านสถานที่ ระยะเวลาและอาหาร** จากตาราง 1 การดำเนินการในด้านนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีระดับความเหมาะสมมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสะอาดและเหมาะสมของสถานที่และความเหมาะสมของระยะเวลาในการอบรม ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของอาหารและความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับความเหมาะสมมาก

4) **ด้านความรู้ความเข้าใจ** จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างตอบว่ามีความรู้ความเข้าใจก่อนอบรมในระดับมาก หรือคิดเป็นร้อยละ 65.49 ส่วนหลังการอบรมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นในระดับมากที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 79.17 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบของค่าความรู้และความเข้าใจ PLC ของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการอบรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้หลังการอบรมสูงกว่าความรู้ที่มีอยู่ก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p_value = P(T > 11.12) = 0.00$)

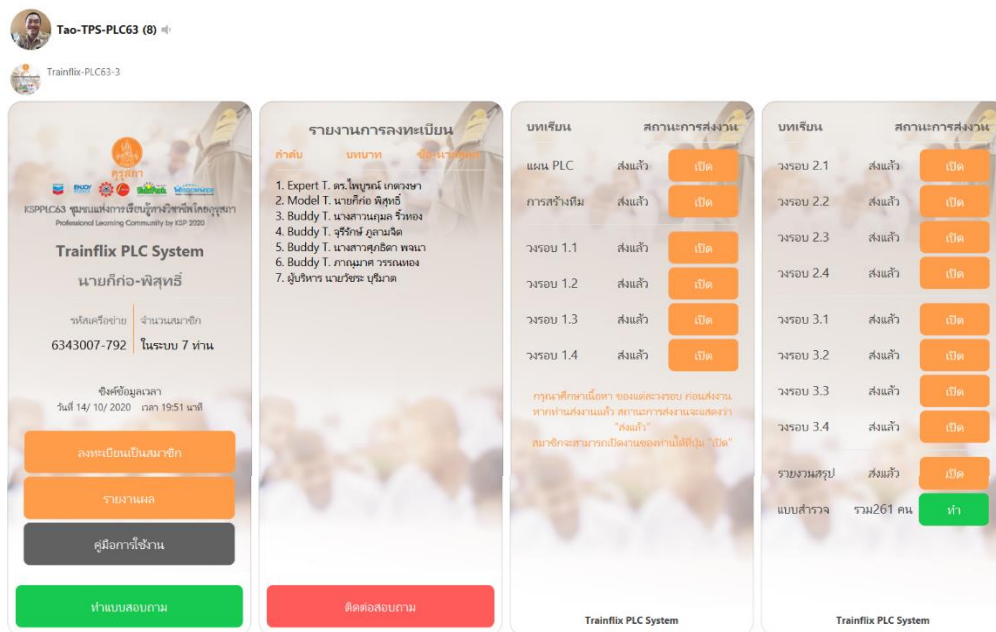
5) **ด้านการนำความรู้ไปใช้** จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านการนำความรู้ไปใช้ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ความสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้

6.2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ PLC

ผลการวิเคราะห์คะแนนทดสอบวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ PLC ของครูกลุ่มตัวอย่างจำนวน 227 คน ซึ่งใช้การทดสอบผ่านระบบ Google form หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลง พบว่า คะแนนเฉลี่ยการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างเป็น 18.19 จากคะแนนเต็ม 21 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 91 ของคะแนนเต็ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.73 คะแนน ค่ามัธยฐาน 19 และมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 9-21 คะแนน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ PLC ในระดับสูงมาก

6.3 ผลการดำเนินงาน KSPPLC63 ระดับเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การปฏิบัติงานสอนในระดับห้องเรียนหรือชั้นเรียนของครูต้นแบบหรือครูผู้เข้าร่วมโครงการ TSIP จะต้องดำเนินการตามแนวทาง PLC ครูสภา 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การส่งชิ้นงานเพื่อบันทึกลงในระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 เป็นเอกสารหลักฐานในรูปแบบไฟล์ดิจิทัลจำนวน 15 ชิ้นงาน (ภาพประกอบ 4) โดยพบว่า ครูต้นแบบจำนวน 154 คน จาก 1,120 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.75 ของครูในโครงการสามารถดำเนินงานได้สำเร็จตามแนวทาง PLC ครูสภา โดยได้ส่งชิ้นงานลงในระบบครบตามกำหนด ในจำนวนนี้พบว่ามีโรงเรียน 2 แห่ง คือ โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาฯ ที่ครูสามารถส่งชิ้นงานลงในระบบได้ครบทุกคนจำนวน 72 คน ส่วนโรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา เป็นอีกแห่งหนึ่งที่ครูในสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 33 คน สามารถส่งชิ้นงานลงในระบบได้ครบทุกคน สาเหตุสำคัญที่ช่วยผลักดันให้กระบวนการดำเนินงาน PLC ของครูต้นแบบสำเร็จเนื่องมาจากความใส่ใจของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดำเนินการ โดยผู้บริหารทั้งสองโรงเรียนได้ร่วมสนับสนุน ส่งเสริม ผลักดันให้ครูดำเนินการ จนสำเร็จผล ซึ่งความใส่ใจของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการดำเนินงานและการพัฒนากระบวนการ PLC ในโรงเรียน

ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างหน้าจอหลักของครุต้นแบบในการดำเนินงานระบบ Line Trainflix KSPPLC63 และการส่งชิ้นงานของครุต้นแบบรหัส G 6343007-792

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

7.1.1 ขั้นตอนที่ 1 การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน สภาพการดำเนินการตามกระบวนการ PLC ขั้นตอนนี้ในโรงเรียนทุกแห่งได้ดำเนินการและมีเอกสารหลักฐานต่าง ๆ จำนวนมากทั้งส่วนตัวครูและส่วนรวมระดับโรงเรียน เช่น ในระดับส่วนตัวครูคือมีการจัดตั้งกลุ่มหรือทีมของครูด้วยบันทึกข้อความตามรูปแบบที่โรงเรียนปรับปรุงขึ้น ในระดับโรงเรียน มีการจัดทำโครงการ มีการกำหนดแผนดำเนินการ มีปฏิทินการดำเนินงาน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมกระบวนการ PLC มีการกำหนดชั่วโมง PLC รายบุคคลให้ครูทุกคน ส่วนนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายส่งเสริมกระบวนการ PLC ที่ชัดเจนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการสนับสนุนส่งเสริมอย่างเร่งด่วนชัดเจนจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในช่วงปี พ.ศ. 2559-2560 โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) จัดอบรมบุคลากรให้ความรู้แก่แกนนำ เพื่อนำไปขยายผลสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการดำเนินงาน PLC และเผยแพร่ให้แก่สถานศึกษาและเผยแพร่ทั่วไปในระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า โรงเรียนบางแห่งได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากผู้อำนวยการ ให้จัดการอบรมครูเป็นกรณีพิเศษเพิ่มเติมอีกด้วย หรืออีกเหตุผลหนึ่งคือครูมีความประสงค์จะพัฒนางานเพื่อเตรียมพร้อมเสนอขอปรับปรุงวิถึฐานที่สูงขึ้น การนี้จึงทำให้โรงเรียนทุกแห่งในสังกัดดำเนินการตามขั้นตอนนี้ครบทุกโรงเรียน

7.1.2 ขั้นตอนที่ 2 มุ่งเป้าหมายการปฏิบัติร่วมกันไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลเชิงคุณภาพที่กลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นคือแผนการดำเนินการ PLC ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนานักเรียนในช่วงการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน มีกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและเป้าหมายนักเรียนด้านพฤติกรรมที่เป็นปัญหาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ตนทำการสอนหรือโรงเรียนต้องการเน้น ภาพรวมในขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการได้น้อยเพียงร้อยละ 71 เมื่อเปรียบเทียบกับขั้นตอนที่ 1 ที่ดำเนินการร้อยละ 100 ซึ่งกระบวนการในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินงาน PLC เป็นการเตรียมความพร้อมในดำเนินงาน ครูจะต้องมีอุดมการณ์ค่านิยมและมีวิสัยทัศน์ทางวิชาชีพร่วมกันโดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของนักเรียนส่งเสริมให้มองเห็นจุดมุ่งหมายและสร้างพลังสำหรับการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาไทยและผลการเรียนรู้ของนักเรียน (รจนา บุญลพ และกาญจนา ภัทรวิวัฒน์, 2563) สอดคล้องกับ มนตรี แยมกสิกร (2559) ที่กล่าวถึงขั้นตอนนี้ว่า การทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะมาเป็นทีมเดียวกันได้นั้นทุกคนต้องมีมุมมองและค่านิยมที่คล้ายคลึงกันว่าการพัฒนาวิชาชีพ การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนเป็นประเด็นสำคัญที่สุด มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองร่วมกันภายใต้ความร่วมมือระหว่างเพื่อน ๆ การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ให้ได้ผลควรส่งเสริมในขั้นตอนนี้ให้โรงเรียนดำเนินการได้เพิ่มขึ้น

7.1.3 ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกชุมชนวิชาชีพ โดยภาพรวมสภาพความร่วมมือรวมพลังที่ได้จากข้อมูลเชิงคุณภาพของกลุ่มตัวอย่างดำเนินการได้เพียงร้อยละ 64 โดยพบความร่วมมือรวมพลังเหล่านี้ในกลุ่มหรือทีม PLC บางกลุ่มในการร่วมให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นและร่วมอภิปรายในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แนวคิด วิธีปฏิบัติ การสร้างสื่อ แนวทางวิธีการสอน การวัดประเมินผล แนวทางการพัฒนาและความเป็นไปได้ที่จะนำแผนนั้นไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมหรือเป้าหมายร่วมกัน สภาพความร่วมมือรวมพลังที่พบดำเนินการเพียงร้อยละ 64 นี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กนิษฐ์ ศรีเคลือบ และสุวิมล ว่องวานิช (2554, อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, ปิยพงษ์ คล้ายคลึง และกนิษฐ์ ศรีเคลือบ, 2556) ซึ่งได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของครู 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาตนเอง ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา มีระดับความสำเร็จประมาณร้อยละ 60-79 ซึ่งความร่วมมือรวมพลังเป็นปัจจัยหนึ่งในการปฏิบัติงานของครู

7.1.4 ขั้นตอนที่ 4 การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน และขั้นตอนที่ 5 การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการเก็บรวบรวมในขณะลงพื้นที่นี้เทศ ติดตามกระบวนการ PLC ของครูในโรงเรียนโดยคณะผู้วิจัย พบว่า โดยภาพรวมสภาพโรงเรียนในสังกัดดำเนินการในขั้นตอนนี้ได้เพียงร้อยละ 51 หรือเพียงครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ครูไม่ค่อยเปิดชั้นเรียน สังเกตชั้นเรียน และสะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน เป็นปัญหาที่พบเหมือนกับที่ศึกษาโดย พรรณทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์

สุตรง (2561) ซึ่งศึกษาสภาพและปัญหาการสร้าง PLC ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และ 2 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดตั้งทีม PLC แต่ปัญหาที่พบคือ ครูไม่สังเกตการสอนหรือศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนครู ขันการออกแบบกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม มีการสร้างกิจกรรมเชื่อมโยงหลักสูตร ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน แต่ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ครูไม่ร่วมประชุมตามกำหนดในชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริง พบปัญหาคือ ผู้บริหารติดตามไม่สม่ำเสมอ ในชั้นการสะท้อนผล พบว่าครูส่วนใหญ่ได้นำประสบการณ์ไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน แต่ปัญหาส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนไม่กำกับติดตาม ผลการศึกษาที่พบนี้แตกต่างจากข้อมูลจากเครื่องมือชุดที่ 2 คือ แบบทดสอบความรู้ PLC หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งได้ผลว่าครูยังไม่เคยเปิดชั้นเรียนมากถึงร้อยละ 70 มีเพียงร้อยละ 19 ตอบว่าเคยเปิดชั้นเรียนแล้ว 1 ครั้ง ช่องว่างของข้อมูลที่พบถือเป็นช่องว่างของการพัฒนา ซึ่ง มนตรี แยมกสิกร (2560) กล่าวว่าความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน 3 ข้อจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพกระบวนการ PLC ลง ได้แก่ 1) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐาน เช่น เชื่อว่าครูผู้สอนเป็นเจ้าของห้องเรียนแต่เพียงผู้เดียว (King of the classroom) ครูจึงสอนในห้องเรียนของตนอย่างไรก็ได้ ไม่มีใครรู้ได้ยกเว้นนักเรียนเท่านั้นที่จะสามารถรับรู้ได้ 2) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการ PLC เช่น เข้าใจว่าดำเนินการตามกลยุทธ์ PLC ตามกระบวนการในคู่มือถือว่าได้ดำเนินการกระบวนการ PLC แล้ว แต่ความเป็นจริงต้องพึงเล็งถึงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของฝ่ายบริหาร ที่เข้าใจว่าสนับสนุนส่งเสริมด้วยการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูแล้วถือว่าฝ่ายบริหารได้ดำเนินการส่งเสริม PLC แล้ว ซึ่งในความเป็นจริง ฝ่ายบริหารต้องกำหนดบรรทัดฐานการปฏิบัติ PLC ทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เช่น เวลาประชุม ฝึกการรับฟังอย่างสุนทรียสนทนา

7.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ PLC

การอบรมเชิงปฏิบัติการ การขับเคลื่อนและพัฒนาประสิทธิภาพเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด จำนวน 350 คน เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา 300 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ อีกจำนวน 50 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาพิเศษ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และนักวิชาการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร แม้ว่าการวิจัยจำนวนมากไม่เห็นด้วยกับการจัดอบรมที่กล่าวว่าไม่ค่อยคุ้มค่ากับการลงทุนนัก แต่ในมุมมองของผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการอบรมยังมีความจำเป็นต้องใช้กับครูในโรงเรียน ส่วนที่จะต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพหลังการอบรมนั้น คือ การนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องนั่นเอง

7.3 การดำเนินงาน KSPPLC63 ระดับเครือข่ายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารที่เกิดจากการดำเนินงาน PLC ของครูที่เข้าร่วมโครงการ TSIP ตามแนวทางคุรุสภาได้นำส่งเป็นข้อมูลลงในระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 ซึ่งพบว่า ครูปฏิบัติได้น้อยมากมีเพียงร้อยละ 14 ของคนที่เข้าร่วมโครงการที่ดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบได้สำเร็จ การส่งข้อมูลลงในระบบนี้ช่วยอำนวยความสะดวกอย่างยิ่งต่อครูในการดำเนินงาน PLC โดยข้อมูลในระบบ TRAINFLIX KSPPLC63 จะยังสามารถเข้าถึงได้ง่าย

เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกโอกาสและทุกเวลา ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนางานหน้าที่ครู เช่น กระบวนการ PLC การวิจัยชั้นเรียน และการเสนอคลิปการสอน ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงาน PLC คือ ความใส่ใจของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูดำเนินการ PLC เห็นได้จากผู้บริหารโรงเรียนสองแห่งในโครงการได้ร่วมสนับสนุน ส่งเสริมและผลักดันจนครูสามารถดำเนินการสำเร็จผล และเป็นไปตามที่ มนตรี แย้มกลีกร (2561) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญต่อกระบวนการ PLC คือ จะต้องเป็นการนำอย่างมีวิสัยทัศน์ทางวิชาการที่คมชัด จะต้องมีความเข้าใจหลักการ ปรัชญาพื้นฐาน กระบวนการทำงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ถูกต้อง ก่อนเป็นลำดับแรก จากนั้นผู้บริหารจะต้องใช้บทบาทของการบริหารเป็นการจัดการให้เกิดร่วมมือร่วมใจ เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน ไม่ใช่เป็นการสั่งการ หากแต่เป็นความเห็นร่วมและจะรับผิดชอบร่วมกัน จากนั้นการจัดการการบริหารข้อมูลภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำให้ภาพย่อย ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละจุดของโรงเรียน มารวมตัวเพื่อฉายภาพทิศทางของโรงเรียนให้เป็นภาพรวมที่ชัดเจน และบทบาทของผู้บริหาร จะต้องเป็นผู้คอยสร้างทีมประเมินแต่ละกลยุทธ์ แต่ละภารกิจและสุดท้ายประเมินความก้าวหน้าของวิสัยทัศน์ว่าดำเนินการไปได้ประมาณร้อยละเท่าไรของเป้าหมายรวม บทบาทของผู้บริหารเช่นนี้จะทำให้เกิดการทำงานแบบมีแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่ต้องมารอคำสั่งรายวันจากผู้บริหาร แต่เป็นแบ่งปันความรับผิดชอบ และแบ่งปันการนำลงไปทุกภาคส่วน จะทำให้ทุกคนเกิดความภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงานร่วมกันได้

สรุปผลการวิจัย การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบสภาพจริงที่เป็นอยู่และปัญหาที่รื้อคอยการแก้ไขอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น มีการประชุมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ PLC ทั้งในสถานศึกษาและในระดับสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา รวมทั้งผลการทดสอบความรู้ PLC ของกลุ่มตัวอย่างให้ทราบชัดเจนว่าครูมีความรู้เกี่ยวกับ PLC ในระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 91) แต่ปัญหาคือครูไม่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนได้ แม้ว่าจะสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2561) ที่กล่าวถึงกรณีการขับเคลื่อนนโยบาย PLC ของประเทศไทยที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นดำเนินงานตามข้อกำหนดที่ยังไม่มีความพร้อมหรือยังไม่เห็นคุณค่าของนโยบายหรือมีมุมมองที่ไม่ดีต่อนโยบายนั้น การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ซึ่งมีปัญหาหลายข้อ เช่น เป็นนโยบายจากบนลงล่าง ผู้ปฏิบัติไม่มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย จึงไม่เห็นความสำคัญที่จะปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติตามแบบไม่เต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นโยบายเป็นหลักการกว้าง ๆ ผู้นำไปปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจ และอีกทั้งภาระงานสอนประจำวันของครูมีปริมาณมาก จึงไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงาน PLC อย่างไรก็ตาม คณะผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้มอบภารกิจการขับเคลื่อน ให้กับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง พร้อมทั้งผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดได้เห็นความสำคัญของกระบวนการ PLC ที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงมีความพร้อมในการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ของโรงเรียนสังกัดให้สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างแน่นอน

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารการศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาระดับสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครควรยกเรื่องนี้ให้เป็นวาระสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นในโรงเรียน เนื่องจากระบบบริหารหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศไทยที่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อระดับการบังคับบัญชา ถ้าผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนส่งเสริมและขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดต้องรับลูกให้แพร่หลายทั่วไปอย่างแน่นอน
2. ควรจัดทีมลงพื้นที่นิเทศ ติดตามกระบวนการดำเนินงาน PLC อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ
3. ควรจัดตั้งคณะกรรมการ PLC ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง และร่วมพัฒนากระบวนการให้ดีขึ้น
4. ควรตั้งทีมพัฒนาระบบ EPLC เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานให้สะดวกมากยิ่งขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- ชาโต มานาบุ. (2562). การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง. (กุลกัลยา ภูสิงห์, ผู้แปล). (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุณบุญสวัสดิ และสิริกมล หมดมลทิน. (2561). กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 3564-3579.
- พรรณทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2561). สภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED*, 14(2), 1-12.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ และเก็จกนก เอื้อวงศ์. (2563). วิจัยทางการบริหารการศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบูรณ์ เกตวงษา. (2563). สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว ความมุ่งหวังด้านอาชีพและระดับสติปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (Online)*, 1(2), 188-196.
- มนตรี แยมกสิกร. (2559). ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ: ความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของครู. ในการประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2559 เรื่อง การวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- _____ (2560.) มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ใน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา การประชุมทางวิชาการของคุรุสภาประจำปี 2560
เรื่อง “ครูยุคใหม่สร้างเด็กไทย 4.0”. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- _____ (2561.) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในการประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2561 เรื่อง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ: พลังครูขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย”. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ฤทธิไกร ไทรงาม. (2564). *องค์ประกอบของ PLC?*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/572631> 20 เมษายน 2564.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตถาตพลับลิเคชั่น.
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. (2562). *หน่วยที่ 6 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการศึกษา
ใน ประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2
หน่วยที่ 1-7*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2561). การส่งเสริมกระบวนการ PLC ให้มีประสิทธิภาพ ในการประชุมทางวิชาการ
ของคุรุสภา ประจำปี 2561 เรื่อง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: พลังครูขับเคลื่อน
คุณภาพการศึกษาไทย”. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. (2563). *แผนการปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2563*.
สกลนคร: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร.
- _____ (2563). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การขับเคลื่อน
และพัฒนาประสิทธิภาพ เครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2560). *สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 32*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อน
กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”
สู่สถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ.
ที่ ศธ 0206.3/ ว21/2560 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษาตำแหน่งครู มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2560*.
- _____ (2564). *หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ศธ 0206.3/ ว9/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564*.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2562). รอบรั้วคุรุสภา การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. *วิทยากร วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู*, 118(5): 89-91.
- _____. (2563ก). ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง การเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ประจำปี 2563 ลงวันที่ 10 มกราคม 2563.
- _____. (2563ข). *คุรุสภา PLC ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชั้นเรียน ปฏิรูปการสอนของครูด้วย PLC* เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/kurupatana.ac.th/ksp-plc> 2 พฤษภาคม 2564.
- Burns, M. K., Naughton, M. R., Preat, J. L., Wang, Z., Gordon, R. L., Robb, V. & Smith, M. L. (2017). Factors of Professional Learning Community Implementation and Effect on Student Achievement. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 18(4), 394- 412, DOI: 10.1080/10474412.2017.138539
- Chen, P. & Wang, T. (2015). Exploring the evolution of a teacher professional learning community: a longitudinal case study at a Taiwanese high school. *Teacher Development*, 19(4), 427-444. DOI: 10.1080/13664530.2015.1050527
- Darling-hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44. DOI: <https://doi.org/10.14507/epaa.v8n1.2000>
- DuFour, R. (2004). What is professional learning community? Schools as Learning Communities. *Educational Leadership*, 61(8), 6-11.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN: National Educational Service.
- Hairon, S., & Tan, C. (2016). Professional Learning Communities in Singapore and Shanghai: Implications for Teacher Collaboration. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 47(1), 1-14. DOI:10.1080/03057925.2016.1153408
- Hord, S.M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory. (ERIC Document Reproduction Service No. ED410659).
- Jones L., Stall, G., & Yarbrough, D. (2013). The Importance of Professional Learning Communities for School Improvement. *Creative Education*, 4(5), 357-361.
- Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of educational change*, 7(4), 221-258.
- Swun Math. (2017). The big ideas driving professional learning communities (PLCs). <https://medium.com/@SwunMath/the-big-ideas-driving-professional-learning-communities-plcs-cfdd772f8e7e>

Tam, C. (2015). The role of a professional learning community in teacher change: a perspective from beliefs and practices. *Teachers and Teaching*, 21(1), 22-43.

DOI: 10.1080/13540602.2014.928122

TRAINFLIX KSPPLC63. (2563). *Trainflix เพื่อครูไทย พัฒนาไปด้วยกัน เว็บไซต์ Trainflix.com*

Voelkel, R. H., Jr. & Chrispeels, J. H. (2017). Understanding the link between professional learning communities and teacher collective efficacy. *School Effectiveness and School Improvement an International Journal of Research, Policy and Practice*, 28(4), 505-526.